

Ny undersøgelse på crf

FEST I TRYGGE RAMMER

Hvordan gør man nattelivet sikrere at færdes i? Et nyt projekt tager udfordringen op.

AF SÉBASTIEN TUTENGES
PÅ VEGNE AF PROJEKTGRUPPEN

Nattelivet er en intensitetsmaskine. Her mødes mennesker. Bånd knyttes. Fantasier udledes. I de seneste årtier har nattelivet desuden været en vigtig drivkraft i genopbygningen af fallerede byområder. Barer og natklubber giver omsætning og liv. Tænk blot på Jomfru Ane Gade i Aalborg eller Vestergade i København: Om natten i weekenden vrimer disse områder med glade, købelystne mennesker.

Nattelivet fører imidlertid også til en del skader, hvoraf mange er alkoholrelaterede. Et studie foretaget af Elmeland og Villumsen på to danske sygehuse viser, at det især er unge, der pådrager sig alkoholrelaterede skader. Disse skader indtræffer primært i weekenden i tidsrummet 24:00-06:00, og omtrent hver fjerde af skaderne sker på et udskækningssted.

Der er i de seneste år kommet mere fokus på sikkerheden på udskækningssteder. Især i Nordamerika er der blevet gjort en stor indsats for at udforske og forbedre sikkerheden på udskækningssteder, og også i dele af Europa er man begyndt at arbejde med problematikken. Konklusionen fra de eksisterende studier på området er kort sagt, at forebyggende indsatser på udskækningssteder er en effektiv måde at reducere alkoholrelaterede skader både blandt unge og ældre. Alligevel mangler der endnu i mange lande og heriblandt Danmark en samlet indsats på området, og helt basale sikkerhedshensyn bliver fortsat negligeret i nattelivet verden over.

Projekt 'Fest i trygge rammer'

Den 1. juni 2011 indledte Center for Rusmiddelforskning et treårigt forskningsprojekt om sikkerhedsforholdene på barer og diskoteker i Danmark. Projektet har følgende overordnede målsætninger:

- ▶ Kortlægge de største risikofaktorer på danske udskækningssteder.
- ▶ Udvikle metoder til at mindske skader på og omkring udskækningssteder.

- ▶ Styrke samarbejdet mellem udskækningssteder, myndigheder og forskere med henblik på at implementere forebyggende tiltag på udskækningssteder i hele Danmark.

Projektet bygger på kærlighed til nattelivet. Målet er ikke at gøre det danske natteliv tamt og uden kant, men at rette op på grundlæggende sikkerhedsproblemer, så festlighederne kan optimeres. Sagen er nemlig, at

der i nattelivet forekommer mange uheld, som kunne være undgået, hvis man havde taget nogle simple forholdsregler. Lad os se på et eksempel fra den bulgarske ferieby, Sunny Beach, der er berygtet for sit usikre natteliv.

Fra 2007 til 2010 foretog Center for Rusmiddelforskning en undersøgelse af danske unge i Sunny Beach. Som led i denne undersøgelse blev der foretaget en evaluering af sikkerhedsforholdene på 12 af feriebyens barer og natklubber (Tuten-ges 2009). Her er nogle feltnoter fra et 'Pool Party', der fandt sted på en af de mest populære natklubber i Sunny Beach:

'Folk springer i poolen med tøj, sko og det hele, der drikkes store mængder alkohol i og omkring poolen, opsynet er minimalt (man må slås og løbe i området), og man må tage de stejle vandru-tsjebaner med hovedet først, stående og flere af gangen. Der er frit slag, og de unge elsker det!! Guiderne fører an. Flere af de mandlige guider er oppe i den stejleste rutsjebane med deres bade-dyr. Tager man turen ned på oppusteligt gummiunderlag, kan man få rigtig meget fart på og glide et godt stykke hen over vandoverfladen, før man bremses. Flere når faktisk tværs over poolen, lige til kanten. Det ser drabeligt ud. Især dem, der kommer drønende med hovedet forrest. Og så går det galt. Det er guiden, Kasper. Han har så meget fart på, at han nærmest flyver hele vejen hen over poolen, ind i kanten og videre op på land og ind i et hegn.'

Den omtalte Kasper fik en rygskade af rutsjeturen, men uheldet førte ikke til skærpet opsyn med rutsjebanen. Der kom heller ikke barrierer eller synlig skiltning op omkring et område af poolen med særlig lav vandstand, hvor folk igen og igen slog sig til blods under udførelse af hovedspring og saltomortaler.

Sunny Beach har over de seneste årtier oparbejdet stor ekspertise i at beværte 'konventionelle turister' såsom pensionister og børnefamilier, men feriebyen er endnu ikke

gearret til at håndtere de tusindvis af unge danske 'festturister', der i de seneste år er begyndt at besøge feriebyen. De unge danske turister drikker ganske enkelt på en måde og i et omfang, som de lokale bulgarere har meget svært ved at forstå og administrere. For hvordan er det lige, at man som lokal politibetjent skal gribe ind, når en pub crawl med 400 deltagere pludselig bevæger sig ud på en befærdet vej for at blokere trafikken? Hvad gør barejeren, når han ser fem sanseløst berusede fyre kravle op på et faldefærdigt tag for at danse? Hvad gør man med kvinden, der insisterer på at sove henover bardisken? Bulgarske unge drikker relativt behersket. Danske 'festturister' drikker massivt. Det er derfor ikke så mærkeligt, at der i det bulgarske natteliv er alvorlige problemer med at håndtere danskerne.

Fem grundlæggende sikkerhedsproblemer er særlig udbredt på barerne og natklubberne i Sunny Beach:

- ▶ For det første har de bulgarske udsmidere hang til vold. Det hænder for eksempel, at de griber ind i konflikter og slagsmål ved at slå og sparke på de involverede samt nærtstående personer.
 - ▶ For det andet lukker udskænk-ningsstederne ofte for mange gæster ind, hvilket blandt andet umuliggør effektiv håndtering af konflikter og destruktiv adfærd.
 - ▶ For det tredje finder man ofte glasskår strøet omkring på barer og diskoteker, hvilket kan være til fare for de mange, der er usikre til bens og iført let fodtøj såsom klipklapper.
 - ▶ For det fjerde tillader eller tolererer mange udskænkingssteder, at gæster danser på mere eller mindre ustabile borde, stole og bardiske.
 - ▶ Sidst, men ikke mindst udskænker barerne og diskotekerne rask væk alkohol til mindreårige og stærkt berusede personer på trods af, at det er lovstridigt i både Bulgarien og Danmark.
- Projekt 'Fest i trygge rammer'

bygger videre på erfaringerne fra Sunny Beach. Lignende undersø-gelsesmetoder vil blive taget i brug, dog vil dataindsamlingen blive langt mere omfattende og systematisk, end det var tilfældet i den forholdsvis lille sikkerhedsevaluering i det bulgarske. I Bulgarien blev evalueringen foretaget af én person, mens der i skrivende stund er ti personer, som indsamler data til projekt 'Fest i trygge rammer'.

Projekt 'Fest i trygge rammer' anvender blandt andet følgende me-toder: 1) interviews med udvalgte nøglepersoner, der har særligt kend-skab til det danske natteliv (såsom repræsentanter fra det lokale politi og brancheorganisationen for hotel-, restaurant- & tursisterhvervet, HORESTA); 2) observationer på og omkring barer og natklubber, 3) spørgeskemaundersøgelser blandt unge i nattelivet, og 4) dybdegående interviews med bartendere, dør-mænd og unge festdeltagere. Data-indsamlingen vil primært finde sted på tyve forskellige barer og natklubber i byerne København, Aalborg, Sønderborg og Nykøbing Falster. Til juni 2012 skulle alle data gerne være i hus, hvorefter analyse og skrivearbejde for alvor vil gå i gang.

Der foreligger med andre ord endnu ingen resultater fra projek-tet, men lad os i det følgende se lidt på den tidligere forskning i barer og natklubber for at give et bedre bil-lede af det felt, som projekt 'Fest i trygge rammer' skriver sig ind i.

Tidligere forskning på området

En række studier har vist, at ud-skænkingssteder og deres umid-delbare omgivelser er risikozoner, hvor der forekommer et relativt stort antal slagsmål, tyverier, sek-suelle overgreb, faldulykker og tra-fikuheld. Problemerne har det med at koncentrere sig på og omkring visse udskænkingssteder, mens andre steder er relativt problemfri. Det tyder således på, at der er visse faktorer, der er med til at gøre nogle

udskækningssteder farlige.

Forskere har i de seneste årtier arbejdet på at udvikle måleredskaber, der kan afsløre risikofaktorer på udskækningssteder og dermed bane vejen for målrettede, forebyggende interventioner. Denne type forskningsbaseret intervention har allerede ført til positive resultater for eksempel i forbindelse med det svenske projekt STAD, Stockholm Prevents Alcohol and Drug Problems (se www.stad.org).

Rusmiddelforskeren Karen Hughes og hendes kolleger fra John Moores University i Liverpool fremhæver tre typer af risikofaktorer på udskækningssteder: For det første er der en række 'fysiske faktorer', der kan føre til skader, såsom dårlig ventilation, dårlig hygiejne, glaskår på gulvet, områder med dårlig belysning og skjulte nødudgange. For det andet er der diverse 'sociale faktorer', der kan producere skader, såsom salg af ulovlige stoffer, løsluppen stemning, adgang til billig alkohol og aggressiv markedsføring

af alkohol. For det tredje er der 'medarbejderfaktorer', der blandt andet vedrører udskænkning af alkohol til mindreårige og meget berusede kunder, for få bartendere og dørmænd på arbejde, dårligt oplært personale, voldelige dørmænd samt brug af rusmidler blandt medarbejderne på udskækningssteder.

Det skal her understreges, at der er stor variation i festkultur verden over. Derfor er der også stor forskel på, hvad der udgør en risikofaktor på udskækningssteder i forskellige lande. For eksempel viser den internationale forskning, at salg af ulovlige stoffer på diskoteker er knyttet til øget vold og flere andre problematikker. Enkelte britiske studier indikerer imidlertid, at narkotikasalg og narkotikabrug kan være med til at reducere slagsmål blandt briterne. Denne undtagelse kan hænge sammen med, at stoffet Ecstasy i en periode har haft stor udbredelse blandt briter, og at Ecstasy 'The Love Drug' af briterne associeres med kærlighed, mens kokain og store mængder al-

kohol associeres med aggression og slagsmål. Derfor kan man argumentere for, at den forebyggende indsats i det voldshærgede britiske nattelliv i første omgang bør koncentrere sig om kokain og stordruk.

Et andet eksempel er den udbredte og i vid udstrækning korrekte antagelse om, at dørmænd reducerer vold på større barer og diskoteker. Enkelte studier viser imidlertid, at nogle byer og lande har store problemer med dørmænd, der eskalere konflikter, påbegynder slagsmål og sælger narkotika. Som nævnt viser studiet foretaget i Sunny Beach, at stedets dørmænd har tendens til at gribe ind i skænderier og tumult ved at slå på uromagerne. Denne type konflikthåndtering har ført til dødsfald og alvorlige skader blandt unge turister. Vil man foretage effektiv forebyggelse i Sunny Beach, er det således afgørende at forbedre procedurerne for ansættelse og uddannelse af dørmænd. De to ovennævnte eksempler illustrerer vigtigheden af at kombinere forskning og

forebyggelse. Man kan ikke lave detaljerede universelle standarder for, hvordan udskænkingssteder gøres sikre. Det er vigtigt at basere forebyggelsen på en grundig udforskning af udskænkingsstederne og af den alkohol- og narkotikakultur, der gør sig gældende blandt stedernes klientel og medarbejdere.

Eksempler på forebyggende arbejde i nattelivet

Lad os kort skitsere nogle præventive indgreb på barer og diskoteker, som har haft gavnlig virkning rundt omkring i verden. Der har i flere lande været positive erfaringer med at erstatte almindelige glas med splintfri plastikglas. Plastikglassene efterlader ikke skår på gulv og siddeflader, og de kan ikke bruges som stikvåben. I Danmark er brugen af plastikglas endnu stærkt begrænset selv på udskænkingssteder med høj forekomst af slagsmål. I Glasgow, Skotland, har man haft succes med ved lov at begrænse brugen af almindelige glas og flasker; loven

førte til et betydeligt fald i skaderne i nattelivet. En anden type af forebyggelse vedrører reduktionen af 'irritationsmomenter' på udskænkingssteder. Der har blandt andet været gode erfaringer med at sørge for, at udskænkingssteder er rene, har behagelig belysning, komfortable stole, et passende antal gæster, venligt personale og god udluftning. Det er blevet fremført, at sådanne ordnede forhold sender et signal om, at dårlig opførsel ikke tolereres. Samtidig kan ordnede forhold være med til at sikre klientellets velvære og reducere gæsternes trang til at udøve vold og hærværk. Sidst, men ikke mindst, bør det nævnes, at de eksisterende erfaringer fra både Danmark og udlandet viser, at de mest effektive forebyggende tiltag bygger på et bredt samarbejde mellem nattelivets forskellige interessenter såsom myndigheder, udskænkingssteder, uddannelsesinstitutioner, de festende og forskere. At skabe et trygt natteliv er en stor og vedvarende opgave, der kræver et koordineret samarbejde. ■

LITTERATUR

- Elmeland, K. & S. Villumsen: Alkoholindtagelse og skadestilfælde indbragt på skadestuen. En undersøgelse ved to danske skadestuer. Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet. 2003.
- Hughes K., Quigg Z., Eckley L., Bellis M., Jones L., Calafat A., Kosir M., van Hasselt N.: Environmental factors in drinking venues and alcohol-related harm: the evidence base for European intervention. *Addiction* 106 (1):37-46. 2011.
- Graham K. & Homel R.: Raising the bar: preventing aggression in and around bars, pubs and clubs. Cullompton: Willan Publishing. 2008.
- Heinskou, M.B.: Natten som intensitetsmaskine, i Karsholm & Heinskou (red), *Natteliv. En antologi om nattens kulturer*. Tiderne Skifter. København. 2002.
- Tutenges, S.: Safety problems among heavy-drinking youth at a Bulgarian nightlife resort. *International Journal of Drug Policy* 20(5): 444-46. 2009.

'Fest i trygge rammer' har fået økonomisk støtte fra blandt andet TrygFonden og projektet udføres af Sébastien Tutenges, Lars Nørr Mikkelsen, Merete Poulsen, Kim Bloomfield, Karen Elmeland, Vibeke Asmussen Frank og Morten Hesse. Vi modtager meget gerne kommentarer til projektet eller til denne artikel! Skriv til Sébastien på: stu@crf.au.dk.

FOTO: LEA TRIER KRØLL